

Het leerplan voor Maatschappelijke, economische en artistieke vorming

Het leerplan voor Maatschappelijke, economische en artistieke vorming (MEAV) bestaat uit drie onderscheiden modules: maatschappelijke vorming, economische vorming en artistieke vorming. De drie modules staan op zich; het leerplan gaat niet uit van een geïntegreerde benadering. We belichten de krachtlijnen en de opbouw van het leerplan en gaan dieper in op een aantal organisatievormen.

1 De krachtlijnen van het leerplan

- Als persoon in verbondenheid met anderen aan de diverse samenleving participeren
- Financieel en economisch verantwoordelijk zijn (D-finaliteit)/Financieel verantwoordelijk zijn (D/A-finaliteit)
- De verbeeldingskracht van kunst beleven en ervan genieten

2 Maatschappelijke vorming

Opbouw en inhoud

- Identiteit en diversiteit
  - (Groeps)identiteiten
  - Eigenschappen van vormen van samenleven: voordelen en uitdagingen
  - Omgaan met vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk
  - Respectvol omgaan met individuen en groepen in een diverse samenleving
  - Relationele en seksuele integriteit
- Recht en sociale rechtvaardigheid
  - Rechtsregels en rechtsspraak
  - Sociale rechtvaardigheid en sociale zekerheid

3 Economische vorming

3.1 D-finaliteit

Opbouw en inhoud

- Inkomensverwerving en budgettaire keuzes
  - Basisrechten en -plichten van werknemer en werkgever, inkomensverwerving voor en na het afstuderen
  - Totale kost van aankopen m.i.v. financieringskost
  - Bewuste budgettaire keuzes

- Omgaan met risico's: verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid
- De werking van ondernemingen en organisaties en hun maatschappelijke rol
Marktwerking en de rol van de overheid
  - Prijsvorming
  - De werking van de arbeidsmarkt

3.2 D/A-finaliteit

Opbouw en inhoud

- Basisrechten en -plichten van werknemer en werkgever bij studentenwerk, inkomensverwerking voor en na het afstuderen
- Totale kost van aankopen m.i.v. financieringskost
- Bewuste budgettaire keuzes
- Omgaan met risico's: verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

4 Artistieke vorming

Inhoud

- Eigen interesse voor kunst- en cultuuruitingen en interesse in elkaars kunst- en cultuuruitingen
- Multiperspectiviteit en gelaagdheid bij interpretaties van kunst- en cultuuruitingen
- Interactie tussen het zintuiglijk waarneembare, bedoelingen en onderwerpen van kunst- en cultuuruitingen
- Invloed van kunst- en cultuuruitingen op gedachten, gevoelens en gedrag
- Creëren vanuit de eigen verbeelding
- Waardering voor vormgeving en inhoud van kunst- en cultuuruitingen

5 Organisatievormen

Het leerplan is gericht op 1 graaduur en biedt scholen de mogelijkheid om de modules op diverse manieren in te richten: als vak, door middel van projecten, een combinatie van beide, of in combinatie met keuzes voor het complementair gedeelte.

5.1 Als vak

- We gaan uit van 10 lessen per module. Dat is een absoluut minimum en betekent dat de leerplandoelen enkel kunnen gerealiseerd worden vanuit een minimale benadering.
- Elke module wordt best toegewezen aan een specifieke vakleraar.
- Een clustering van de voorziene uren kan voordelen bieden, bv. 2 lessen om de 2 weken.

5.2 Door middel van projecten en workshops (zie aandachtspunten)

- Deze organisatievorm biedt mogelijkheden om bepaalde modules van het leerplan te benaderen in samenhang met het Gemeenschappelijk funderend leerplan.
- Het biedt de mogelijkheid om (een aantal) gezamenlijke projecten of workshops uit te werken voor verschillende klassen en/of finaliteiten.

5.3 Als combinatie van een vak en projecten en/of workshops

- Deze organisatievorm biedt mogelijkheden om bepaalde modules te benaderen in samenhang met het Gemeenschappelijk funderend leerplan.

- Op die manier kan het voorziene graaduur aan één bepaalde module besteed worden. Je kan bv. de module artistieke vorming inrichten als vak en de modules maatschappelijke en economische vorming inrichten door middel van projecten.

5.4 In combinatie met het complementair gedeelte

- Op die manier kunnen de leerplandoelen van de drie modules met meer diepgang gerealiseerd worden.
- Indien de school voor deze piste kiest, is een combinatie van een vak Artistieke vorming en een van Mens & samenleving ideaal. In dat geval kunnen scholen ervoor kiezen om de leerplandoelen in MEAV te realiseren in meer onderwijstijd of ze kunnen ervoor kiezen om de leerplannen voor de complementaire vakken Artistieke vorming en Mens & samenleving te realiseren. De leerplandoelen van MEAV zullen volledig opgenomen in zijn in beide leerplannen voor het complementair gedeelte.

De keuze die de school maakt, kan variëren van studiedomein of finaliteit.

6 Aandachtspunten

- De keuze om (een aantal) gezamenlijke projecten of workshops uit te werken voor verschillende klassen en/of finaliteiten biedt kansen om leerlingen of leerlingengroepen over de finaliteiten of klasgroepen heen te laten samenwerken. Leerlingen mogen zo het samenleven en samenwerken in diversiteit ook daadwerkelijk ervaren.
- De keuze om in samenhang met het Gemeenschappelijk funderend leerplan projecten/workshops of lessen uit te werken biedt kansen om
  - het eigen pedagogisch project handen en voeten te geven;
  - een leerlijn Mens & samenleving of leerlijnen maatschappelijke, economische of artistieke vorming uit te werken over de graden heen;
  - de doelen en bijhorende projecten/acties vanuit het Gemeenschappelijk funderend leerplan te onderbouwen en te verankeren met behulp van de leerplandoelen en bijhorende leerinhouden van de modules in MEAV:
    - scholen die werken met jaarthema's, titularisuren ..., kunnen die thema's, klasuren ondersteunen door workshops, projecten, lessen gelinkt aan de leerplandoelen.
    - workshops of lessen m.b.t. de doelen kunnen geïntegreerd worden in na- of voorbesprekingen van toneelvoorstellingen, getuigenissen, projecten, acties ... die scholen finaliteits- of klasoverschrijdend aanbieden.
- Het kan zinvol zijn om aan het werken met projecten of workshops toonmomenten of andere vormen van disseminatie te koppelen. Dat biedt kansen om leerinhouden vast te zetten en biedt mogelijkheden tot vormen van breed evalueren.
- Het leerplan MEAV biedt mogelijkheden voor projecten over de modules heen. Zo kan je denken aan een project waarin werken rond sociale rechtvaardigheid en (kans) armoede gekoppeld wordt aan werken rond budgetteren of ontwikkelingen in de arbeidsmarkt en sociale zekerheid uit de module economische vorming. Of het werken rond identiteit en diversiteit kan verbonden worden aan een opdracht m.b.t. artistieke expressie.
- Ongeacht de keuze voor de organisatie is het belangrijk om afspraken te maken over de graden heen. Meerdere doelen van deze module kennen een opbouw vanuit de eerste graad naar de derde graad. In het leerplan MEAV wordt de leerlijn verduidelijkt.
- De module maatschappelijke vorming leent zich o.m. tot volgende projecten:

- Relationele vorming
  - Diversiteit en samenleven (met heel wat creatieve werkvormen; mogelijke samenwerking met de module artistieke vorming).
  - Solidariteit en armoede: samenwerken met pastoraal in kader van welzijnszorg of broederlijk delen, een bezoek aan een asielcentrum, armoedeorganisatie of kringwinkel.
- De module economische vorming leent zich o.m. tot volgende projecten:
    - Bezoek aan Wikifin Lab (Brussel): tijdens een parcours van 2u45 krijgen leerlingen inzichten om hun vragen over geld te beantwoorden onder andere i.v.m. budgettaire keuzes en budgetbeheer.
    - Workshops rond financiële educatie waarbij educatief lesmateriaal (video's, stellingenspel, interactieve tools, quiz ...) wordt ingezet van diverse organisaties (bv. Wikifin, Financiële geletterdheid 2de en 3de graad KU Leuven en Universiteit Antwerpen).
  - Voor de module artistieke vorming zijn verschillende kunstprojecten mogelijk. Het is aangewezen om daarbij te variëren in artistieke vormen en in te zetten op zowel beschouwen, creëren als reflecteren. Het is belangrijk dat leerlingen diverse artistieke vormen kunnen gebruiken om uitdrukking te geven aan hun kunst- en cultuurervaringen. Bij het uitwerken van projecten sta je best stil bij
    - de wijze waarop het delen, aanwenden en verhogen van de expertise tussen leraren en een eventuele externe partner tot stand kan komen;
    - de manier waarop de specifieke context van de school aan bod kan komen;
    - de mate waarin het beschouwen, creëren en reflecteren aan bod komen en samengaan.

Leerlingen kunnen ook een theatervoorstelling, tentoonstelling, concert ... bijwonen. Het is belangrijk om daar opdrachten aan te koppelen die inzetten op beschouwen, creëren en reflecteren.

